

ה אם אין ידו משגת לקנות שמן לנר חנוכה ויין להבדלה, נר חנוכה קודם :

ו. אומר הבדלה מיושב: הגה יש אומרים מעומד (אגודה וכל זו ואגודה) וכן נוהגין במדינות אלו. ואוחז היין בימין וההדס בשמאל ומברך על היין ושוב נוטל ההדס בימין והיין בשמאל ומברך על ההדס ומחזיר היין לימינו :

ביאור

יקדש בבוקר אלא מקדש בלילה ומבדיל ולפי"ז ע"כ לומר דהכא בסימן רצו איירי שיש לו רק כוס אחד ואפ"ה לא יעשה קידוש היום אע"ג דלית ליה תקנתא ועושה הבדלה כי קידוש אפשר בפת וא"ת הבדלה נמי שייך בתפילה מ"מ אחר תקנת חז"ל ליתיה בתפילה לחוד אלא בעי כוס וצ"ל דהבדלה אפי' למ"ד דרבנן קודמת לקידוש היום כי הוי דין ממש, לא כן קידוש היום שעיקרו להראות חביבות של כבוד יום.

סעיף ו

הבדלה מיושב

א. אומר הבדלה מיושב ומקור דין זה מהתוס' שכתבו שאם מבדילין ועומדין אינו נראה קבע ונהי דיישבו את המנהג אבל כתבו דנאה וטוב למבדיל וגם לשומעים שישבו בשעת הבדלה שאז יהיה נראה כקבע ופוסט איתם ע"כ. ומבואר דזה רק כשפוסט אחרים אבל כשהוא לבדו לא חייב מיושב, וק"ל.

ב. אוחז היין בימינו וכו' מקור הדין בראבי"ה דיסוד הוא שכל דבר מצוה ראוי לו שיאחזנו בימינו וכן הבדלה אוחז את היין בימין ומברך בפה"ג ושוב נוטל את ההדס בימין והיין בשמאל ומברך על ההדס ומחזיר היין לימינו ע"כ. ומשמע מזה דעיקר הקפידא היא שלא להניח את הכוס בעת שמברך על הבשמים אבל לעולם אין חיוב שבשעה שמברך הגפן יהיה הבשמים בידו אבל לשון שו"ע אוחז היין בימין וההדס בשמאל ומברך על היין ושוב נוטל את ההדס בימין והיין בשמאל ומברך על ההדס ומחזיר היין לימינו ע"כ. וצ"ע אם בדוקא נקט כן דמתחילה ההדס בשמאלו או שאורחא דמילתא נקט וקצת ראיה ממ"ש בכה"ח ס"ק מו שאחר שבירך על הנר אינו חוזר ונוטל הבשמים ואפי' בשמאלו וא"כ מוכח דלא צריך שיהיה כל ההבדלה הבשמים בידו וא"כ ה"ה בבפ"ה ג שאין בזה חלק מההבדלה כמבואר במ"א ס"ק ? וא"כ ק"ו בזה שלא צריך ההדס בשמאלו ובפרט שכן מוכח בראביה וגם במ"ב ס"ק ל מוכח שעיקר הענין שיהיו כל המצוות סדורות על

אוצר החכמה

ז אפילו שמעו כל בני הבית הברלה בבית הכנסת אם נתכוונו שלא לצאת מבדילים בבית :

ח נשים חייבות בהברלה כשם שחייבות בקידוש, ויש מי שחולק: הגה על כן לא יצדילו לענמן רק ישמעו הצדלה מן האנשים :

ביאור

הכוס והיינו שהכוס יהיה בידו בשעת הברכה על הבשמים או על הנר וצעק"ק לדינא כי פשט השו"ע לא משמע כן ואולי י"ל דטעמו של השו"ע דבעינן שלא יעשה הפסק בנטילת הבשמים ולכן צריך שמתחילה יהיו בידו ואמנם גם כשהבשמים ביד שמאל הוא הפסק דצריך להעבירם ליד ימין, וצע"ע.

סעיף ז

מי ששומע הברלה בבהכנ"ס אם יוצא יד"ח

נהגו העולם להבדיל בבית אע"פ ששמעו כל בני הבית הברלה בבהכנ"ס ומקור דין זה מביא הב"י מהר"ן דנ"ט דאפי' למ"ד מצוות אין צריכות כוונה הנ"מ בסתם אבל אם מתכוין שלא לצאת לא יוצא וה"נ הכא ולכאורה פי' דמסתמא כך דעתם לא לצאת בבהכנ"ס ואמנם מרן בשו"ע כתב בלשון תנאי אם נתכוונו שלא לצאת מבדילים בבית ומשמע לכאורה דבסתמא יוצאים והגר"א פי' דכן כתב הר"ן למ"ד מצוות א"צ כוונה ולענ"ד דמרן איירי באופן שאין דרכם להבדיל בבית ולכן בסתמא דעתם על בהכנ"ס וא"ת תיפ"ל שמרן ס"ל בסימן ס דמצוות צריכות כוונה וא"כ למאי איצטריך כוונה שלא לצאת וצ"ל דמרן חושש לשיטות שצריך כוונה וסב"ל ועדיין צ"ב דכיון דמרן פוסק דהברלה דאורייתא א"כ הו"ל סד"א ולחומרא וא"כ גם אם יש ספק י"ל דיצטרכו להבדיל מספק ואמנם י"ל דאינו פשוט דהוי ספק דאורייתא דשמא גם למ"ד מצוות צריכות כוונה, מהתורה אצ"כ כידוע שיש בזה מחלוקת ועוד דהכא הו"ל כעין ס"ס ספק כמ"ד אין צריך כוונה וספק שמא הוא דרבנן וספקו לקולא ועוד יתכן דבמי שרגיל לעשות הברלה בבהכנ"ס סתמיה כמכוין לצאת ועוד דיש צד דיצא י"ח של דאורייתא בתפילה ובאופן שכבר שמע י"ל דאם לא יצא בתפילה ורגיל תמיד לצאת י"ח א"כ מספק יתכן דיצא ואין לו לחזור ולהבדיל די"ל דסתמיה חשיב כמכוין לצאת וצע"ק.

סעיף ח

אם נשים מברכות ברכת מאורי האש במו"ש או במוצאי יוה"כ

דעת מרן דנשים מבדילות דבר תורה וכדברי הר"י והרמב"ם והמקור לזה מזכור דזוכרו בכניסתו